BC Naklo
Strahinj 99
4202 Naklo

NARAVOVARSTVENA EKSKURZIJA

Katja Oselj, 1. N

Mentorji: Meta Kastelic Švab, Meta Vovk, Jure Ausec

VODNA UČNA POT GRABNARCA

Vodna učna pot Grabnarca je naravoslovna učna pot, ki se nahaja v Lipniški dolini. Z njo hočejo poudariti pomembnost vode in njeno vlogo v preteklosti in danes. Območje je zaščiteno kot naravna vrednota, del pa kot območje Natura 2000, prav zato ga želijo na ustrezen način približati različnim ljubiteljem narave.

ŽELEZARSTVO V KOLNICI

Kolnica je danes zaselek v sklopu vasi Spodnja Lipnica, nekoč pa se je tako imenoval tudi ves predel ob Grabnarici. Tu se je razvijalo železarstvo. Železovo rudo so zbirali po Jelovici iz vrtač in jam in jo topili v plavžu Svete Heme v Kolnici.

REKA LIPNICA

Na tej učni poti smo videli izvir reke Lipnice. Za izvir Lipnice velja, da je zimska temperatura vode enaka povprečni letni temperaturi kraja. Potok Lipica obišče vasi v umetno speljanih kanalih, vijuga skozi dolino ter ustvarja meandre, na posameznih mestih pa prave brzice in tolmune.

Izvir reke Lipnica

POTOK GRABNARICA

Kmalu smo prišli do potoka Grabnarica. Ta potok je okoli 2 km dolg levi pritok Lipnice. S svojimi značilnimi meandri in počasnim tokom ustvarja svoj svet. Zanj so značilne velike letne temperaturne razlike in ogromno bogastvo živalskih in rastlinskih vrst.

Moč Grabnarice so v preteklosti izkoriščali za pogon Poznikove in Alenčeve žage ter Grabnarjevega mlina. Radovljiška gospoda je prihajala semkaj na ribe, postregli so jim v uti na vodi. Po bajerju so se vozili s čolnom ter se v njem kopali.

Ostanki mlina

Mlin v preteklosti

S sošolci smo ugotovili, da je v tem potoku raztopljeno železo, saj so včasih tu kopali rudo. Nitritov je v tem potoku zelo malo, večino teh nitritov pa pride v potok zaradi kmetijskih površin. Prav tako je malo fosfatov, ti pa v Grabnarico pridejo iz gospodinjstva, kajti v bližini ni kmetijskih obdelovalnih površin.

Ob poti lahko opazimo ravnice s črno prstjo in koščki oglja, na katerih so včasih pripravljali kope in kuhali oglje, ki je bilo potrebno za taljenje rude.

Skozi celotno pot nas spremlja znak Povodnega kosa. To je rjava ptica z belim trebuščkom. Povodni kos je pokazatelj hrupa, če je na nekem območju veliko hrupa, tam ne bomo videli tega ptiča.

Za to območje značilne živali:

- Siva čaplja
  Živijo ob rekah, jezerih in večjih močvirjih. Hranijo se z manjšimi ribami, plazilci, žabami, večjimi žuželkami, na travnikih pa lovijo tudi manjše sesalce. Lovijo tako, da dolgo prežijo na plen ali se mu počasi približujejo, nato pa bliskovito stegnejo vrat in ga zgrabijo s kljunom. Gnezdijo v kolonijah. Gnezdo delata oba starša, uporabljata pa ga nato več let. Čaplje imajo med letom iztegnjen vrat v obliki črke S, za razliko od štorkelj, ki imajo iztegnjenega.

- Divji petelin

  Življenski prostor divjih petelinov so stari mešani in iglasti gozdovi. Hranijo se s popki, listi in plodovi dreves, z žuželkami, pozimi pa največ z iglicami bora in smrek. Samec je pri velikosti enega metra težak tudi do 6 kilogramov, samica je precej manjša. Divji petelini svatujejo aprila in maja. Samice privabljajo tako, da proizvaja glasove imenovane klepljanje. Med tem ves čas miži in takrat imamo priložnost, da se mu približajo. Za gnezdo, valjenje in vzrejo mladičev skrbi samica.

- Brglez

  Živijo v mešanih gozdovih, drevoredih, parkih, sadovnjakih in vrtovih. Hranijo se z žuželkami, njihovimi ličinkami, pajki, različnimi jagodami, pozimi pa s semeni. Samec vhod gnezdilnega dupla zazida z zemljo, ilovico in peskom, pusti pa le toliko veliko luknjo, da se komaj splazi v notranjost. Brgleza prepoznamo po gibanju, saj je edina ptica pri nas, ki pleza z glavo navzdol.

Živali, ki smo jih videli med tem ko smo hodili po učni poti:

- mravlje – mravljična kislina: CH_2O_2

- Veverica
- Lastovka
- Kačji pastir modri

bleščavec

- potočni rak – najdemo ga le v čistih vodah.

- Gozdni

lazarji

- kapelj – majhna riba, ki zraste do 10 centimetrov.

- slepec

- krave

- Konji

- koze

Rastline, ki smo jih videli med tem ko smo hodili po učni poti:

- gozdne jagode

- božji kruhek – uspeva na kislih tleh (pod iglavci), uporablamo ga lahko v solatah.

- pegasta kukavica – skupina orhidej

- leska
- studenčni jetrenjak - krpati ali steljkasti jetrenjak

- divji koren

- preslice – poznamo njivske, travniške in gozdne (strupene) preslice

- jelša

- repuh

- Javor

- podlesek – ko žafran vzcveti nastane podlesek

- regrat
- Marjetice

- materina dušica

- travniška zvončica

NARAVOSLOVNA UČNA POT PUSTI GRAD

Grad Waldenberg je bil zgrajen na strmem grebenu, med potokom Lipnica in reko Savo. Osnove gradu so romanskega izvora v obliki pravokotnega palacija. Do današnje dobe so se deloma ohranili ostanki grajske stavbe in obzidja z dvema obrambnima stolpoma. Ohranjena sta tudi obrambna jarka. Obzidje je bilo debelo skoraj 2,5 metra.

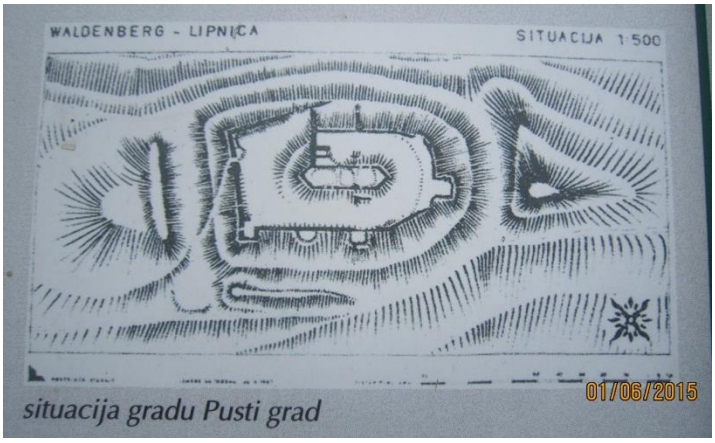

situacija gradu Pusti grad

grb Ortenburžanov

Ta grad je bil močno poškodovan v potresu leta 1509 in kasnejšem požaru, tako da ga najemnik radovljiške gospoščine niso več obnavljali.

V zvezi z gradom Waldenberg sta se do današnjih dni ohranili dve legendi. Prva govori o zadnjem Ortenburžanu grofu Frideriku III. in njegovi ženi, kneginji Margareti Teck. Margareta naj bi po izročilu svojega moža zastrupila s strupenim jabolkom. Zgodovinska resnica je drugačna, saj je Margareta Teck umrla leta 1408, vdovec Friderik pa se je ponovno poročil in umrl leta 1418.

Druga legenda govori o skrivnem rovu, ki naj bi potekal od gradu Waldenberg pod reko Savo v mesto Radovljico, vendarle pa nam arheološke raziskave teh navedb zaenkrat še ne morejo potrditi.

FUXOVA BRV

Podatki o nesreči, ki se je zgodila na brvi čez Savo pod Radovljico kažejo, da je brv obstajala že davnega leta 1865. Neprestalno so jo ogrožale visoke vode Save in jo s svojim naplavami tudi pogosto uničile. Ker je pot preko brvi predstavljala najkrajšo peš povezavo med Radovljico in Kamno Gorico, so jo domačini tudi redno obnavljali.

Današnje ime je Fuxova brv dobila po pravniku Riku Fuxu (1889-1940) iz Bele Krajine, ki je v tem času dal pobudo in zagotovil finančna sredstva za obnovo brvi.

REKA SAVA

Reka Sava je najdaljša slovenska reka. Ima dva povirna kraka: Sava Dolinka in Sava Bohinjka. Od izvira Save Dolinke v Zelencih, kjer se razlije v manjše jezerce z značilno zeleno barvo in bistro vodo, pa do meje s Hrvaško meri 219 km, nato pa do izliva v Donavo preteče še 727 km. Savica priteče iz jamskega izvira in takoj oblikuje slap Savica, nato pa se kmalu izliva v Bohinjsko jezero. Sava Bohinjka je torej odtočna voda Bohinjskega jezera. Oba kraka se pri Radovljici združita v reko Savo.

Slap Savica

Zelenci

Letni maximumi pretoka se pojavljajo v pomladanskih in jesenskih mesecih, minimumi pa v poletnih in zimskih mesecih. Sava ima vzdolž celotnega vodotoka izrazito hudourniški značaj.

Porečje Save obsega 53,6 % površine Slovenije in je izdaten vir kakovostne pitne vode za oskrbo okrog 20 % celotnega prebivalstva Slovenije, zato je naša naloga in dolžnost, da ohranjamo naše vode čiste in jih ne onesnažujemo.

SREDIŠČE PONOVNE RABE

Tukaj zbirajo predmete, ki jih ljudje ne potrebujejo več in so dobro ohranjeni. Tem rabljenim predmetom vdihnejo novo življenje.

V tem zbirnem kotičku zbirajo pohištvo, športno opremo, knjige, oblačila, dekorativne izdelke, oprema za dom, orodje, ...

Odpadke, ki jih zberejo jih obnovijo in nato prodajo v njihovi trgovini.

V zbirnem centru ne sprejemajo starih avtomobilov, kuhinjskih odpadkov, poginulih živali in večjih količin gradbenih odpadkov.

Na vseh tablah, smo zaznali znak, Fundacije Vincenca Drakslerja. To je ustanova za zdravljenje odvisnikov, pomoč odvisnikom in njihovim svojcem.